

ARAŞTIRMA ODAKLI MİSYON FARKLILAŞMASI REHBERİ

2026

Araştırma Üniversiteleri
Aday Araştırma Üniversiteleri

ARAŞTIRMA ODAKLI MİSYON FARKLILAŞMASI REHBERİ

*Araőtirma Üniversiteleri
Aday Araőtirma Üniversiteleri*

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

.....1

Bu rehber izleme ve değerlendirme süreçlerinde kullanılan göstergeleri ve içeriklerini detaylı bir şekilde sunmaktadır. Üniversitelerimiz için stratejik planlama süreçlerinde ve araştırma kapasitelerinin geliştirilmesinde yol gösterici bir kaynak niteliği taşımaktadır.

YÖNTEM

.....2

Araştırma Odaklı Misyon Farklılaşması Programı kapsamında Araştırma Üniversiteleri'nin ve Aday Araştırma Üniversiteleri'nin izlenmesinde kullanılan yaklaşım, göstergelerin seçimi ve sınıflandırılması, veri kaynakları ve doğrulama süreçleri ile ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntemler bu bölümde incelenmektedir.

GÖSTERGELER

.....4

"Araştırma Kapasitesi", "Araştırma Kalitesi" ve "Etkileşim ve İşbirliği" boyutlarında izleme değerlendirme süreçlerinde kullanılan 30 gösterge bu bölümde incelenmektedir.

ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTELERİ DESTEK PROGRAMI (ADEP)

....12

Araştırma Odaklı Misyon Farklılaşması Programı kapsamında yer alan ADEP ile üniversitelerimizin araştırma altyapılarının güçlendirilmesi, uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesi ve bilimsel üretkenliklerinin artırılması öngörülmektedir.

ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTELERİ & ADAY ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTELERİ

....17

Bu bölümde, Araştırma Üniversiteleri ve Aday Araştırma Üniversiteleri listelenmektedir.

1. ÖNSÖZ

Bilimsel üretim ve aktarım, yükseköğretim sistemlerinin başlıca işlevleri arasında yer almakta ve üniversitelerin toplumsal gelişmeye sağladığı katkıların belirleyici göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Yükseköğretim sisteminde yer alan Araştırma Üniversiteleri, bilgi üretme kapasitesi, bilimsel yayın performansı, uluslararası iş birlikleri ve toplumsal katkı potansiyeli yüksek olan kurumlardır. Bu üniversiteler, hem ülkenin bilimsel rekabet gücünü artırmak hem de nitelikli insan kaynağı yetiştirmek açısından stratejik bir rol üstlenmektedir.

Yükseköğretim Kurulu'nun geliştirdiği politika, Araştırma Üniversitelerinin ulusal bilim politikalarıyla uyumlu biçimde gelişmelerini, küresel ölçekte rekabet güçlerini artırmalarını ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine etkin katkı sağlamalarını amaçlamaktadır.

Araştırma Odaklı Misyon Farklılaşması Programı, üniversitelerin araştırma performanslarını sistematik bir yaklaşımla izlemeyi; kurumsal kapasitelerini karşılaştırmalı verilerle değerlendirmeyi ve elde edilen bulgular doğrultusunda politika geliştirilmesini hedeflemektedir. Bu yaklaşım yalnızca yükseköğretim sistemimizin akademik kalitesini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda ülkemizin küresel bilimsel rekabet gücünü de yükseltmeyi amaçlamaktadır.

Yükseköğretim Kurulu olarak, veriye dayalı yönetim anlayışının politikalarımızın merkezinde yer almasına ve üniversitelerimizin araştırma kapasitelerini daha ileriye taşıyacak kanıt temelli uygulamaların yaygınlaşmasına büyük önem vermekteyiz.

Bu rehber, araştırma üniversitelerinin performanslarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi süreçlerinde yol gösterecek metodolojik çerçeve ve göstergeleri sunmaktadır. Araştırma Odaklı Misyon Farklılaşması Programı Rehberi, izleme ve değerlendirme süreçlerinde kullanılan göstergeleri ve içeriklerini detaylı bir şekilde sunmaktadır. Böylelikle üniversitelerimiz için stratejik planlama süreçlerinde ve araştırma kapasitelerinin geliştirilmesinde yol gösterici bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

2. YÖNTEM

Bu bölümde; izleme yaklaşımı, göstergelerin seçimi ve sınıflandırılması, veri kaynakları ve doğrulama süreçleri ile ölçme ve değerlendirme yaklaşımına yer verilmektedir.

İzleme Yaklaşımı

Araştırma Odaklı Misyon Farklılaşması Programı kapsamında, toplam 23 üniversite, Araştırma Üniversitesi olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, performans göstergelerinden elde edilen sıralama dikkate alınarak 10 üniversite aday araştırma üniversitesi olarak programa dâhil edilmiştir. Aday statüsünde yer alan üniversiteler için iki yılda bir Araştırma Üniversitesi statüsüne geçiş imkânı tanınmaktadır.

Araştırma ve Aday Araştırma Üniversitelerinin performansları, sistemli bir izleme stratejisi doğrultusunda değerlendirilmektedir. Bu süreçte, kurumların her yıl ürettiği veriler esas alınmakta, değerlendirmeler ise hem ulusal önceliklerle hem de uluslararası standartlarla uyumlu göstergeler temelinde yapılmaktadır. Söz konusu izleme yaklaşımı, yalnızca sayısal çıktıları ölçmekle kalmayıp aynı zamanda üniversitelerin araştırma potansiyellerini, kalite düzeylerini ve iş birliği kapasitelerini kapsayıcı bir şekilde analiz etme imkânı sunmaktadır. Böylelikle, üniversitelerin gelişim yönleri takip edilebilir hale gelirken, politika yapıcılar için de güvenilir bir karar destek altyapısı oluşturulmaktadır.

Göstergelerin Seçimi ve Sınıflandırılması

İzleme sürecinde kullanılan göstergeler, yükseköğretimde araştırma performansını çok boyutlu biçimde yansıtacak şekilde belirlenmektedir. Bu kapsamda, göstergeler "Araştırma Kapasitesi", "Araştırma Kalitesi" ve "Etkileşim ve İş birliği" şeklinde üç ana başlıkta sınıflandırılmaktadır.

- 1. Araştırma Kapasitesi:** Yayın, atıf, proje, patent, faydalı model ve tasarım belge sayıları bu başlık altında değerlendirilmektedir.
- 2. Araştırma Kalitesi:** Uluslararası atıf etkisi, seçkin yayınlarda görünürlük ve bilimsel katkıların niteliğine ilişkin göstergeleri kapsamaktadır.
- 3. Etkileşim ve İş Birliği:** Üniversitelerin ulusal ve uluslararası düzeyde diğer kurumlar, sanayi ve araştırma merkezleri ile kurdukları iş birliklerini yansıtmaktadır.

Bu başlıklar kapsamındaki göstergeler hem üniversitelerin güçlü yönlerini hem de gelişime açık alanlarını net bir biçimde ortaya koymayı hedeflemektedir.

Veri Kaynakları ve Doğrulama Süreçleri

Performans göstergeleri değerlendirilirken, farklı kaynaklardan veri elde edilmektedir. Yayınlar, atıflar ve açık erişim göstergelerine ilişkin veriler uluslararası akademik veri tabanlarından* elde edilmektedir. Patent, faydalı model ve tasarım göstergelerine ilişkin veriler ise TÜRK PATENT ile üniversitelerin ilgili birimlerinden temin edilmektedir. Proje sayıları ve fonlara ilişkin göstergeler için tüm bakanlıklar ve başta TÜBİTAK olmak üzere ilgili bütün kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi talep edilmektedir. Ulusal ve uluslararası öğrenci ve akademisyenlere ilişkin veriler YÖKSİS, Ulusal Ajans ve TÜBİTAK aracılığı ile toplanmaktadır. Üniversite sıralamalarına ilişkin bilgiler ise ilgili sıralama kuruluşları tarafından yayınlanan verilere dayanmaktadır.

Verilerin doğruluğunu sağlamak adına kurumların kendi beyanları ile bağımsız veri tabanları arasında çapraz kontroller yapılmaktadır. Ayrıca, uzman ekipler tarafından yürütülen incelemeler sayesinde olası tutarsızlıklar giderilmekte ve verilerin geçerliği güvence altına alınmaktadır.

Veri Kaynakları ve Doğrulama Süreçleri

Araştırma Odaklı Misyon Farklılaşması Programı kapsamında belirlenen göstergelerden elde edilen veriler doğrulandıktan sonra farklı ölçek ve dağılımlardan kaynaklanabilecek uyumsuzlukları ortadan kaldırmak amacıyla normalize edilmektedir. Bu normalizasyon sayesinde, her bir üniversitenin performansı hem kendi geçmiş verileriyle hem de diğer kurumlarla karşılaştırılabilir hale gelmektedir. Gösterge puanları hesaplanırken, veriler ilgili istatistiklere bölünerek oranlar elde edilir ve bu oranlar üzerinden kurumların performans düzeyleri değerlendirilir. Böylece göstergeler yalnızca ham verilerle değil, bu verilerin bağlam içindeki anlamını gösteren oranlarla da değerlendirilmektedir. Göstergelere stratejik önem derecelerine göre ağırlık verilmektedir; böylece ölçme sürecine politika öncelikleri de dâhil edilebilmektedir. Bununla birlikte, farklı senaryolara göre ağırlıklandırma çalışmaları da yürütülmekte; böylece modelin esnekliği korunarak üniversitelerin çeşitli performans boyutları daha sağlıklı şekilde değerlendirilebilmektedir.

Her üniversite için göstergelerden elde edilen değerler, belirlenen ağırlıklarla çarpılarak ağırlıklı toplam puan hesaplanmaktadır. Elde edilen toplam puanlar, araştırma üniversitelerinin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesine temel oluşturmaktadır.

*2025 yılı performansları da dahil olmak üzere Incites aracılığıyla yapılan analizler, 2026 yılı verilerinin değerlendirileceği 2027 yılından itibaren Scival aracılığıyla yapılacaktır.

3. GÖSTERGELER

Bu bölümde araştırma kapasitesi, araştırma kalitesi ile etkileşim ve iş birliği boyutlarında göstergeler açıklanmaktadır. Tüm gösterge seti Tablo-1' de sunulmaktadır.

Tablo 1: Gösterge Seti

Boyut	Gösterge
A. Araştırma Kapasitesi (%40)	1. Bilimsel Yayın Sayısı
	2. Atıf Sayısı
	3. Ulusal Proje Sayısı
	4. Ulusal Projelerin Fon Tutarı
	5. Uluslararası Proje Sayısı
	6. Uluslararası Proje Fon Tutarı
	7. Ulusal ve Uluslararası Patent Başvuru Sayısı
	8. Ulusal Patent Belge Sayısı
	9. Uluslararası Patent Belge Sayısı
	10. Faydalı Model ve Tasarım Belge Sayısı
B. Araştırma Kalitesi (%40)	1. Incites Dergi Etki Değerinde ilk %50'lik Dilime Giren Bilimsel Yayın Oranı
	2. %10'luk Dilimde Atıf Alan Yayın Oranı
	3. Bilim Ödülü Sayısı
	4. Yayınların Açık Erişim Yüzdesi
	5. Dünya Akademik Genel Başarı Sıralamalarındaki Performansı
	6. Akredite Edilmiş Program Sayısı
	7. Uluslararası Doktora Öğrenci Oranı
	8. Doktora Mezun Sayısı
	9. Doktora Öğrenci Sayısı
C. Etkileşim ve İş Birliği (%20)	1. Üniversite-Üniversite İş Birlikli Yayın Oranı
	2. Üniversite-İş Dünyası İş Birlikli Yayın Oranı
	3. Uluslararası İş birlikli Yayın Oranı
	4. Üniversite-İş Dünyası İş Birlikli Ulusal ve Uluslararası Patent Belge Sayısı
	5. Üniversite-Üniversite İş Birlikli Ulusal ve Uluslararası Patent Belge Sayısı
	6. Üniversite - İş Dünyası İş Birliği ile Yapılan ve Kamu Fonlarınca Desteklenen Projelerin Sayısı
	7. Üniversite - İş Dünyası İş Birliği ile Yapılan ve Kamu Fonlarınca Desteklenen Projelerin Fon Tutarı
	8. Uluslararası Öğrenci Oranı
	9. Uluslararası Öğretim Üyesi Oranı
	10. Dolaşımdaki Öğretim Üyesi ve Öğrenci Sayısı
	11. TÜBİTAK 2244 Sanayi Doktora Programı Öğrenci Sayısı

A. Araştırma Kapasitesi Göstergeleri

Araştırma kapasitesi göstergeleri, üniversitelerin bilimsel üretkenlik düzeylerini, araştırma fonlarına erişimlerini ve yenilikçi çıktılar üretme yetkinliklerini ölçen temel göstergelerdir. Yayın ve atıf sayıları akademik etkiyi yansıtırken; Ar-Ge projeleri ve sağlanan fonlar, araştırma faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini göstermektedir. Patentler ve tasarım çıktıları ise kurumların yenilikçi potansiyelini ortaya koyarak, ulusal ve uluslararası araştırma ekosistemindeki yerlerini bütüncül bir şekilde değerlendirmeye imkân tanımaktadır. Bu alanda kullanılan göstergeler ve içerikleri aşağıda sıralanmıştır.

A1.	Bilimsel Yayın Sayısı	İlgili yılda kullanılan uluslararası akademik veri tabanında taranan dergilerdeki makale (article) ve derleme (review) türündeki yayın sayısıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal"
A2.	Atıf Sayısı	Uluslararası akademik veri tabanında taranan dergilerde son 5 yılı kapsayan dönemde yayınlanan tüm makale ve derlemelere yapılan toplam atıf sayısıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal"
A3.	Ulusal Proje Sayısı	Ulusal Ar-Ge ve yenilik destek programları tarafından desteklenen, ilgili yılda başlamış, devam eden veya tamamlanmış proje sayısıdır. Ar-Ge ve yenilik alanında fon sağlayan kamu kuruluşları tarafından desteklenen projeler ile kamu destekli sanayi projelerine sağlanan danışmanlık hizmetleri dahildir. Yatırım projeleri ve BAP projeleri bu kapsamda değerlendirilmemektedir. Veriler TÜBİTAK, SSB, TAGEM, TENMAK, TÜSEB ve tüm bakanlıklardan talep edilmektedir.
A4.	Ulusal Projelerin Fon Tutarı	Ulusal Ar-Ge ve yenilik destek programları tarafından desteklenen projeler kapsamında ilgili yılda kuruma aktarılan toplam bütçe tutarıdır.
A5.	Uluslararası Proje Sayısı	TÜBİTAK ve Ulusal Ajans ilgili yıl çağrılarında kurum veya kurum mensupları tarafından başvurusu yapıp, desteklenen proje sayısıdır.
A6.	Uluslararası Projelerin Fon Tutarı	TÜBİTAK ve Ulusal Ajans tarafından desteklenen uluslararası projeler için ilgili yılda kuruma aktarılan toplam bütçe tutarıdır.

A7.	Ulusal ve Uluslararası Patent Başvuru Sayısı*	Ulusal patent başvuru bilgileri ilgili yılda Türk Patent ve Marka Kurumu'ndan, uluslararası patent başvuru bilgileri ise Türk Patent ve Marka Kurumu ve üniversitelerden temin edilmektedir. Uluslararası patent bilgileri "Espacenet" platformu üzerinden doğrulanmaktadır.
A8.	Ulusal Patent Belge Sayısı*	Üniversite veya mensuplarının buluş veya başvuru sahibi olduğu, ilgili yılda Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiş patent sayısıdır.
A9.	Uluslararası Patent Belge Sayısı*	Üniversite veya mensuplarının buluş veya başvuru sahibi olduğu, ilgili yılda yurtdışı patent ofisleri tarafından tescillenmiş patent sayısıdır. Veriler üniversiteler ile Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından temin edilmekte ve "Espacenet" platformu üzerinden doğrulanmaktadır.
A10.	Faydalı Model ve Tasarım Belge Sayısı*	Üniversite veya mensuplarının buluş veya başvuru sahibi olduğu, ilgili yılda Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiş faydalı model ve tasarım belge sayısıdır.

*Değerlendirme yapılırken son iki yılın verileri göz önünde bulundurulmaktadır.

B. Araştırma Kalitesi Göstergeleri

Araştırma kalitesi göstergeleri, üniversitelerin hem ulusal hem de uluslararası düzeydeki akademik görünürlüğü, üretkenliğini ve etkinliğini çok boyutlu bir yaklaşımla değerlendirmeye olanak tanımaktadır. Bu göstergeler bilimsel yayınların etki faktörleri ve atıf performansları, kurumların uluslararası sıralamalardaki yerleri, alınan ödüller ve elde edilen araştırma fonları, açık erişim yayın oranları, akreditasyon düzeyleri ile doktora programlarının kalitesi ve ürettiği çıktılar gibi çeşitli alanları kapsamaktadır. Bu sayede, üniversitelerin rekabet güçleri ve bilimsel katkıları nesnel veriler üzerinden ölçülebilmektedir.

B1.	%50'lik Dilimdeki Bilimsel Yayın Oranı	Uluslararası akademik veri tabanlarında* %50'lik dilime giren (Q1+Q2) makale ve derleme türündeki yayınların sayısı, aynı yıldaki toplam yayın sayısına oranlanmaktadır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", Gösterge: "Q1", "Q2" ile ilgili göstergeler
B2.	%10'luk Dilimde Atıf Alan Yayın Oranı	Uluslararası akademik veri tabanlarında* taranan yayınlar arasında, konu alanı, yayın yılı ve doküman türü dikkate alınarak hesaplanan atıf dağılımında, kendi alanında en çok atıf alan %10'luk dilimde yer alan yayınların toplam yayın sayısına oranıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", Gösterge: "%Document in Top 10"
B3.	Bilim Ödülü Sayısı	YÖK Üstün Başarı, TÜBİTAK ve TÜBA Ödülleri kapsamında ilgili yılda alınan ödül sayısıdır.
B4.	Yayınlara Açık Erişim Oranı	Uluslararası akademik veri tabanlarında* taranan dergilerdeki makale (article) ve derleme (review) türündeki yayınların açık erişim oranıdır. Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", Gösterge: "%All Open Access Documents"
B5.	Dünya Üniversite Sıralamaları Performansı	Kurumun ilgili yılda THE, QS ve ARWU dünya üniversite sıralamalarındaki yeridir. Bu sıralamaların her biri için 0-500 bandına 3, 501-1000 bandına 2, 1001-1500 bandına 1 puan verilmektedir.

*2025 yılı performansları da dahil olmak üzere Incites aracılığıyla yapılan analizler, 2026 yılı verilerinin değerlendirileceği 2027 yılından itibaren Scival aracılığıyla yapılacaktır.

B6.	Akredite Edilmiş Program Sayısı	İlgili yılda Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'na göre akredite edilmiş toplam program ve kurumsal akreditasyon sayısıdır.
B7.	Uluslararası Doktora Öğrenci Oranı	Kurumun, ilgili Eğitim-Öğretim yılında öğrenim gören uluslararası doktora öğrenci sayısının toplam doktora öğrenci sayısına oranıdır. Veri YÖKSİS'ten temin edilmektedir.
B8.	Doktora Mezun Sayısı	İlgili eğitim öğretim yılında mezun olan doktora öğrenci sayısıdır. Veri YÖKSİS'ten temin edilmektedir.
B9.	Doktora Öğrenci Sayısı	İlgili eğitim öğretim yılı doktora öğrenci sayısıdır. Veri YÖKSİS'ten temin edilmektedir.

C. Etkileşim ve İş Birliği Göstergeleri

Etkileşim ve iş birliği göstergeleri üniversitelerin ulusal ve uluslararası akademik çevrelerle olan bütünleşme düzeylerini, bilgi üretim süreçlerinde çok paydaşlı yaklaşımı benimseyip benimsemediklerini ve üniversite, toplum ve sanayi arasındaki etkileşimlerini değerlendirmeye olanak tanımaktadır. Bu göstergeler kapsamında; üniversiteler, iş dünyası ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilen ortak yayınlar, birlikte alınan patent belgeleri, kamu fonlarıyla desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerindeki işbirlikleri ile öğrenci ve öğretim üyelerinin değişim programları gibi unsurlar ele alınmaktadır.

Ayrıca üniversitelerdeki uluslararası öğrenci ve öğretim üyesi oranları ile sanayi doktora programları kapsamında yetiştirilen insan kaynağı da bu kapsamda değerlendirilmektedir.

C1. Üniversite-Üniversite İş Birlikli Yayın Oranı

Uluslararası akademik veri tabanlarında* taranan dergilerde yayınlanan üniversite-üniversite iş birlikli makale ve derleme türündeki yayınların toplam yayın sayısına oranıdır.

Kullanılan filtreler: "Colloboration with Organization" "article", "review", "journal", "Academic" ve "Academic System"

C2. Üniversite-İş Dünyası İş Birlikli Yayın Oranı

Uluslararası akademik veri tabanlarında* taranan dergilerde yayınlanan üniversite-iş dünyası iş birlikli makale ve derleme türündeki yayınların toplam yayın sayısına oranıdır.

Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", "Gösterge: % Industry Colloborations"

C3. Uluslararası İş Birlikli Yayın Oranı

Uluslararası akademik veri tabanlarında* taranan dergilerde yayınlanan uluslararası iş birlikli makale ve derleme türündeki yayınların toplam yayın sayısına oranıdır.

Kullanılan filtreler: "article", "review", "journal", Gösterge: "% International Colloborations"

*2025 yılı performansları da dahil olmak üzere Incites aracılığıyla yapılan analizler, 2026 yılı verilerinin değerlendirileceği 2027 yılından itibaren Scival aracılığıyla yapılacaktır.

C4. Üniversite-İş Dünyası İş Birlikli Ulusal ve Uluslararası Patent Belge Sayısı

Başvuru/buluş sahiplerinden en az biri ilgili üniversite veya mensubu, diğeri özel sektör çalışanı olan ve son iki yılda Türk Patent ve Marka Kurumu veya yurtdışı patent ofislerince tescillenmiş ulusal/uluslararası patentlerin sayısıdır.

Veriler üniversitelerden temin edilmektedir. Ulusal patentler Türk Patent ve Marka Kurumu, uluslararası patentler ise "Espacenet" aracılığıyla doğrulanmaktadır.

C5. Üniversite-Üniversite İş Birlikli Ulusal ve Uluslararası Patent Belge Sayısı

Başvuru/buluş sahiplerinden en az biri ilgili üniversite veya mensubu, diğeri farklı üniversitenin çalışanı olan ve son iki yılda Türk Patent ve Marka Kurumu veya yurtdışı patent ofislerince tescillenmiş ulusal/uluslararası patentlerin toplam sayısıdır.

Veriler üniversitelerden temin edilmektedir. Ulusal patentler Türk Patent ve Marka Kurumu, uluslararası patentler ise "Espacenet" aracılığıyla doğrulanmaktadır.

C6. Üniversite - İş Dünyası İş Birliği Yapılan ve Kamu Fonlarının Desteklenen Projelerin Sayısı

Ulusal Ar-Ge ve yenilik destek programları tarafından desteklenen, ilgili yılda başlayan, devam eden ya da tamamlanan üniversite-iş dünyası iş birlikli proje sayısıdır. Kamu kuruluşları tarafından desteklenen projeler ile kamu destekli iş dünyası projelerine sağlanan danışmanlık hizmetleri bu kapsamda değerlendirilirken yatırım projeleri ve BAP projeleri değerlendirilmemektedir.

C7. Üniversite - İş Dünyası İş Birliği Yapılan ve Kamu Fonlarının Desteklenen Projelerin Fon Tutarı

Ulusal Ar-Ge ve yenilik destek programları tarafından desteklenen, ilgili yılda başlayan, devam eden ya da tamamlanan üniversite-iş dünyası iş birlikli projelerden alınan fon tutarıdır. Kamu kuruluşları tarafından desteklenen projeler ile kamu destekli iş dünyası projelerine sağlanan danışmanlık hizmetleri bu kapsamda değerlendirilirken yatırım projeleri ve BAP projeleri değerlendirilmemektedir.

Veriler TÜBİTAK, SSB, TAGEM, TENMAK, TÜSEB ve tüm Bakanlıklardan talep edilmektedir.

C8. Uluslararası Öğrenci Oranı

Lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında ilgili eğitim öğretim yılında öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısının toplam öğrenci sayısına oranıdır. Veriler YÖKSİS'ten elde edilmektedir.

C9. Uluslararası Öğretim Üyesi Oranı

İlgili eğitim öğretim yılında yabancı diller yüksek okullarında yapılan görevlendirmeler dışında görevli uluslararası öğretim üyesi (Profesör, Doçent, Dr. Öğr. Üyesi) sayısının toplam öğretim üyesi sayısına oranıdır. Veriler YÖKSİS'ten elde edilmektedir.

C10. Dolaşımdaki Öğretim Elemanı ve Öğrenci Sayısı

İlgili yılda Ulusal Ajans , TÜBİTAK ve YÖK* uluslararası dolaşım programlarından yararlanan öğretim elemanı ve öğrenci sayısıdır. Ulusal ajans hareketlilikler kapsamında öğretim elemanlarında 2 gün - 2 ay, arası öğrenci hareketliliklerinde 2 ay - 12 ay hareketlilikleri saklamakta, TÜBİTAK minimum 30 gün barajını uygulamaktadır. YÖK programlarında 3 ay şartı bulunmaktadır. Ek-34 ve Ek-46 kapsamında yapılan görevlendirmeler dolaşıma dahildir.

C11. TÜBİTAK 2244 Sanayi Doktora Programı Öğrenci Sayısı

İlgili yılda TÜBİTAK 2244 Sanayi Doktora Programı'ndan yararlanan kayıtlı toplam öğrenci sayısıdır. Veri, TÜBİTAK aracılığı ile temin edilmektedir.

*Akademik Birikim Programı (AKAP), Doktora Sonrası Araştırma Programı (DOSAP), Genç Beyinler Programı (GEP), Uluslararası Bilim İnsanları için YÖK Destek Programı (YOK International Fellowship), Ek-34 ve Ek-46 görevlendirmeleri dahildir.

4. ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTELERİ DESTEK PROGRAMI (ADEP)

Araştırma Üniversiteleri Destek Programı (ADEP), Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı arasında imzalanan "Araştırma Üniversiteleri Destekleme Programı İş Birliği Protokolü" kapsamında yürütülecek bilimsel araştırma projelerini desteklemeyi hedeflemektedir.

Araştırma Odaklı İhtisaslaşma Programına dahil olan devlet üniversitelerine ADEP kapsamında ilk defa 2022 yılında ödenek aktarımı yapılmıştır. Tahsis edilen ödenek, yıllık ve performans bazlı olarak aktarılmaktadır. Desteklenecek projeler cari kalkınma planı öncelikleri göz önünde bulundurularak, ülkemizin stratejik hedeflerine katkıda bulunacak şekilde seçilmektedir.

ADEP İzleme ve Değerlendirme Kriterleri

ADEP kapsamında desteklenen projelerin izleme ve değerlendirme süreci; İnsan Kaynağı Göstergeleri, Uluslararası Araştırmacı Katılımı Göstergesi, Bilimsel Yayın Göstergeleri, ADEP Projelerinin Devamı Niteliğinde Gerçekleştirilen Yeni Ulusal ve Uluslararası Projelere İlişkin Göstergeler ile Ticarileşme, İş Birlikleri ve Fikri Mülkiyet Çıktıları Göstergeleri çerçevesinde yürütülmektedir. Bu kapsamda; projelerde yer alan öğrencilerin sayısı, staj ve saha deneyimleri, istihdam ve kariyer durumları, lisansüstü eğitime devamları ve uluslararası hareketlilikleri; projelere katılan uluslararası araştırmacıların ülke, kurum, katkı süresi ve görev bilgileri; WoS/Scopus indeksli yayınların sayısı, Q1-Q2 dilimindeki yayınlar, üniversite-üniversite, üniversite-iş dünyası ve uluslararası iş birlikli yayınlar ile atıf performansı izlenmektedir. Ayrıca ADEP proje çıktıları temel alınarak geliştirilen ve ulusal veya uluslararası fonlarla desteklenen yeni projeler ile ticarileşen ürün veya hizmetler, iş birliği sözleşmeleri, lisans anlaşmaları, spin-off şirketler, fikri mülkiyet çıktıları ve projenin ulaştığı Teknoloji Hazırlık Seviyesi (TRL) ADEP performans değerlendirmesinin temel unsurları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: ADEP İzleme ve Değerlendirme Kriterleri

	Gösterge	Açıklama
İnsan Kaynağı Göstergeleri	Projede Yer Alan Öğrenci Sayısı	Proje süresince bursiyer veya araştırmacı statüsünde görev alan öğrenci sayısıdır. -Öğrenim düzeyi: Lisans, Yüksek Lisans, Doktora
	Proje Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin Staj / Saha Deneyimi	ADEP projesi kapsamında belirli bir iş paketinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak üniversitelerde/üniversitelerin uygulama ve araştırma merkezlerinde, kamuda veya özel sektörde staj veya saha çalışması yapan öğrenci sayısıdır.
	Proje Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin İstihdam ve Kariyer Durumu	-Üniversitelerde araştırmacı, öğretim üyesi veya öğretim elemanı olarak çalışanların sayısı -Kamu Ar-Ge birimlerinde çalışanların sayısı -Özel sektör Ar-Ge birimlerinde çalışanların sayısı -Yurt dışında bir üniversitede veya Ar-Ge merkezlerinde çalışanların sayısı
	Proje Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin Lisansüstü Eğitime Devamı ve Akademik İlerlemesi	Projede yer alan öğrencilerden lisansüstü eğitime (yüksek lisans ve doktora) başlayanların/devam edenlerin ve lisansüstü eğitimden mezun olanların sayısıdır.
	Proje Kapsamında Yer Alan Öğrencilerin Uluslararası Hareketlilik ve Yurt Dışı Araştırma Deneyimleri	ADEP projesi kapsamında belirli bir iş paketinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak gerçekleştirilen -Araştırma ziyareti, -Laboratuvar Çalışması -Saha ziyareti gerçekleştiren öğrenci sayısı
Uluslararası Araştırmacı Katılımı Göstergesi	ADEP Projelerine Katılan Uluslararası Araştırmacı Sayısı	ADEP projeleri kapsamında; yurtdışındaki üniversite, araştırma merkezi veya uluslararası kuruluşlardan araştırmacı ve uzman düzeyinde projeye katılan kişi sayısıdır. -Ülke -Kurum türü (üniversite, araştırma enstitüsü, uluslararası kurum ve kuruluşlar) -Katkı süresi -Projedeki pozisyonu (araştırmacı, uzman, eğitmen, danışman)

Bilimsel Yayın Göstergeleri: ADEP projesi süresince veya tamamlandıktan en geç 2 yıl içerisinde üretilmiş Bilimsel Yayınlarla ilişkin göstergeler	Bilimsel Yayın Sayısı	<ul style="list-style-type: none"> -Proje kodunun teşekkür/acknowledgment'ta yer alması gerekmektedir. -En az bir yazarın proje araştırmacısı olması + konu uyumu olması gereklidir. -Proje numarasına açık atıf içeren veya proje yürütücüsünün ADEP projesi kapsamında ürettiğini beyan ettiği WoS/Scopus indeksli yayın sayısıdır.
	%50'lik Dilime Giren (Q1+Q2) Yayın Sayısı	<ul style="list-style-type: none"> -Proje kodunun teşekkür/acknowledgment'ta yer alması gerekmektedir. -En az bir yazarın proje araştırmacısı olması + konu uyumu olması gereklidir. -Proje numarasına açık atıf içeren veya proje yürütücüsünün ADEP projesi kapsamında ürettiğini beyan ettiği etki değeri (Impact Factor/CiteScore vb.) açısından ilk %50'lik dilimde (Q1+Q2) yer alan dergilerde yayımlanan toplam yayın sayısıdır.
	Üniversite-Üniversite İşbirlikli Yayın Sayısı	<ul style="list-style-type: none"> -Proje kodunun teşekkür/acknowledgment'ta yer alması gerekmektedir. -En az bir yazarın proje araştırmacısı olması + konu uyumu olması gereklidir. -Proje numarasına açık atıf içeren veya proje yürütücüsünün ADEP projesi kapsamında ürettiğini beyan ettiği Adres kısmında en az iki farklı üniversite bulunan toplam yayın sayısıdır.
	Üniversite-İş Dünyası İşbirlikli Yayın Sayısı	<ul style="list-style-type: none"> -Proje kodunun teşekkür/acknowledgment'ta yer alması gerekmektedir. -En az bir yazarın proje araştırmacısı olması + konu uyumu olması gereklidir. -Proje numarasına açık atıf içeren veya proje yürütücüsünün ADEP projesi kapsamında ürettiğini beyan ettiği Adres kısmında en az bir üniversite ve en az bir özel sektör/şirket kurumu bulunan toplam yayın sayısıdır.
	Uluslararası İşbirlikli Yayın Sayısı	<ul style="list-style-type: none"> -Proje kodunun teşekkür/acknowledgment'ta yer alması gerekmektedir. -En az bir yazarın proje araştırmacısı olması + konu uyumu olması gereklidir. -Proje numarasına açık atıf içeren veya proje yürütücüsünün ADEP projesi kapsamında ürettiğini beyan ettiği Adres kısmında en az iki farklı ülkeye ait kurum bulunan toplam yayın sayısıdır.
	Atıf Sayısı	ADEP projelerinden üretilen yayınların son 5 yıl içerisinde aldıkları atıf sayılarıdır.

<p>ADEP Projelerinin Devamı Niteliğinde Gerçekleştirilen Yeni Ulusal ve Uluslararası Projelere İlişkin Göstergeler:</p> <p>ADEP Projesi Tamamlandıktan Sonra En Geç 2 Yıl İçerisinde Proje Konusu ile İlgili Yeni Ulusal ve Uluslararası Projeler</p>	<p>ADEP Projelerinin Devamı Niteliğinde Yapılan Ulusal Fon sağlayıcıları tarafından desteklenen proje sayısı ve bütçesi</p>	<p>Ulusal araştırma fonu sağlayan kuruluşlar tarafından desteklenen proje sayıları ve bütçeleridir.</p> <p>Aşağıdaki ölçütlerden en az birini sağlayan projeler ADEP ile ilişkili kabul edilir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ADEP projesi çıktılarında hareketle geliştirilmiş olması, - ADEP projesi konusunun genişletilmesi/derinleştirilmesi yoluyla başlatılmış olması, - Proje ekibinde ADEP yürütücüsü veya araştırmacılarının yer alması ve proje içeriğinin ADEP konusu ile uyumlu olması.
	<p>ADEP Projelerinin Devamı Niteliğinde Yapılan Uluslararası Fon Sağlayıcıları Tarafından Desteklenen Proje Sayısı ve Bütçesi</p>	<p>Uluslararası araştırma fonu sağlayan kuruluşlar tarafından desteklenen proje sayıları ve bütçeleridir.</p> <p>Aşağıdaki ölçütlerden en az birini sağlayan projeler ADEP ile ilişkili kabul edilir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ADEP projesi çıktılarında hareketle geliştirilmiş olması, - ADEP projesi konusunun genişletilmesi/derinleştirilmesi yoluyla başlatılmış olması, - Proje ekibinde ADEP yürütücüsü veya araştırmacılarının yer alması ve proje içeriğinin ADEP konusu ile uyumlu olması.

Ticarileşme ve İş Birlikleri Göstergeleri	
Ticarileşen Mal veya Hizmet Sayısı	ADEP projesi tamamlandıktan sonra piyasanın kullanımına sunulan mal veya hizmet sayısıdır.
Üniversite-İş Dünyası İşbirlikli Proje Sözleşmesi Sayısı	ADEP projesi tamamlandıktan sonra proje çıktıları temel alınarak yapılan üniversite-iş dünyası işbirlikli projelerin sözleşmelerinin sayısıdır.
Lisans Anlaşması ve Sözleşme Sayısı	ADEP proje çıktılarıyla ilişkili olarak imzalanan lisans anlaşması ve sözleşmesi sayısıdır.
Projeyle İlişkili Spin-off Şirket Sayısı	ADEP projesi tamamlandıktan sonra proje çıktıları temel alınarak kurulan veya projedeki araştırmacıların ortak olduğu spin-off şirketlerin sayısıdır.
Fikri Mülkiyet Göstergeleri	
Faydalı Model ve Tasarım Belge Sayısı	ADEP projesi tamamlandıktan sonra proje çıktıları temel alınarak alınan faydalı model ve endüstriyel tasarım belgelerinin toplam sayısıdır.
Ulusal Patent Belge Sayısı	ADEP projesi tamamlandıktan sonra proje çıktılarıyla ilişkili Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescil edilerek belgeye dönüşen ulusal patent sayısıdır.
Uluslararası Patent Belge Sayısı	ADEP projesi tamamlandıktan sonra yurt dışı patent ofisleri (EPO, USPTO vb.) tarafından tescil edilen projeye ilişkili uluslararası patent belgelerinin sayısıdır.
Projenin Ulaştığı Teknoloji Hazırlık Seviyesi (TRL)	Proje tamamlandıktan sonra projenin başlangıcına göre ulaşılan teknoloji hazırlık seviyesi (TRL)'dir.

Ticarileşme, İş Birlikleri ve Fikri Mülkiyet Çıktıları Göstergeleri:

ADEP projelerinden üretilen (en geç 5 yıl içerisinde) bilgi ve teknolojinin, üniversite-iş dünyası iş birlikleri, fikri mülkiyet koruması, ticarileşme süreçleri ve spin-off oluşumları yoluyla ekonomik ve sektörel değere dönüşümünü izleyen göstergelerdir.

5. ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTELERİ VE ADAY ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTELERİ

Araştırma Üniversiteleri

1. Ankara Üniversitesi
2. Atatürk Üniversitesi
3. Boğaziçi Üniversitesi
4. Bursa Uludağ Üniversitesi
5. Çukurova Üniversitesi
6. Ege Üniversitesi
7. Erciyes Üniversitesi
8. Fırat Üniversitesi
9. Gazi Üniversitesi
10. Gebze Teknik Üniversitesi
11. Hacettepe Üniversitesi
12. İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi
13. İstanbul Teknik Üniversitesi
14. İstanbul Üniversitesi
15. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
16. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
17. Karadeniz Teknik Üniversitesi
18. Koç Üniversitesi
19. Marmara Üniversitesi
20. Orta Doğu Teknik Üniversitesi
21. Sabancı Üniversitesi
22. Sakarya Üniversitesi
23. Yıldız Teknik Üniversitesi

Aday Araştırma Üniversiteleri

1. Akdeniz Üniversitesi
2. Dokuz Eylül Üniversitesi
3. İstanbul Medipol Üniversitesi
4. İstinye Üniversitesi
5. Kocaeli Üniversitesi
6. Ondokuz Mayıs Üniversitesi
7. Özyeğin Üniversitesi
8. Selçuk Üniversitesi
9. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
10. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi